

O B S A H

	Str.
Předmluva	I
Č Á S T P R V N Í	
DIPLOMACIE VE STAROVĚKU	
Úvod	3—4
K A P I T O L A P R V N Í	
Diplomacie Starého Východu	
<i>(Prof. V. S. Sergějev)</i>	
1. Dokumenty starovýchodní diplomacie. Tell el-amarnská korespondence (XV.—XIV. století př. Kr.). Smlouva egyptského faraona Ramsesa II. s králem Hethitů Chattusilisem III. (r. 1278 př. Kr.). Mezinárodní politika Assyrie v období její nadvlády (VIII.—VII. století př. Kr.). Diplomacie krále Aššurbánipala (668—626 př. Kr.). Diplomat a diplomacie podle učení Manu (I. tisíciletí př. Kr.)	5—16
K A P I T O L A D R U H Á	
Diplomacie Starého Řecka	
<i>(Prof. V. S. Sergějev)</i>	
1. Mezinárodní vztahy Starého Řecka. Proxenie. Amfiktyonie. Smlouvy a spolky. Vyslanci a poselstva	17—20
2. Diplomacie v klasickém období Řecka (VIII.—IV. století př. Kr.). Vznik diplomacie v homérickém Řecku (XII.—VIII. století př. Kr.). Periklův návrh na svolání panhelénského mírového kongresu (r. 448 př. Kr.). Diplomatický boj v období peloponneské války (431—404 př. Kr.). Spolková konference ve Spartě (r. 432 př. Kr.). Nikiův mír (r. 421 př. Kr.). Přátelská smlouva Sparty s Persií (r. 412 př. Kr.). Systém politického dualismu Alkibiadova. Antalkidův mír (r. 387 př. Kr.)	20—27
3. Řecká diplomacie v makedonsko-helénistické epoše. Filokratův mír (r. 346 př. Kr.). Debaty v athénské ekklesii o otázce Filokratova míru (r. 346 př. Kr.). Diplomatické listy makedonského	

krále Filipa II. athénskému lidu. Korintský kongres (338—337 př. Kr.). Manifest Polysperchona, regenta nedospělého syna Alexandra Velikého (r. 319 př. Kr.)	27—33
---	-------

KAPITOLA TŘETÍ

Diplomacie Starého Říma

(Prof. V. S. Sergějev)

1. Základní rysy římské diplomacie. Formy mezinárodních vztahů v Římě. Diplomatické orgány	34—37
2. Římská diplomacie v období republiky. Rozšíření mezinárodních vztahů Říma v III.—II. století př. Kr. Přátelský spolek Hannibalův s makedonským králem Filipem V. (r. 215 př. Kr.). Diplomatické vítězství Římanů v Řecku. Římská diplomacie v Africe (III. století př. Kr.). Hannibalův plán otklícit Itálii. Římská diplomacie v boji s makedonským králem Perseem (II. století př. Kr.). Vyjednávání makedonského krále Persea s římským legátem Martiem. Diplomatické vítězství Římanů v Egyptě a v achajském spolku (II. století př. Kr.). Vystoupení římských vyslanců na všespolkovém shromáždění v Korintu (r. 147 př. Kr.). Porážka Achajů (r. 146 př. Kr.). Diplomacie Julia Caesara v Galii (r. 58—51 př. Kr.).	37—46
3. Organise diplomacie aparátu v období imperia. Římská politika a diplomacie na Východě v I. století po Kr. Dohoda o armenské otázce mezi Římem a Parthií (r. 66 po Kr.). Styky Říma s Čínou (I.—II. století po Kr.). Smlouvy Říma se Sásánovci (III.—VI. století po Kr.).	47—51
4. Vnitřní diplomacie. Rétorsko-diplomatické školy	51—54
5. Spojenecké smlouvy s barbary (IV.—V. století po Kristu)	54—55

ČÁST DRUHÁ

DIPLOMACIE VE STŘEDOVĚKU

Úvod	56—58
----------------	-------

KAPITOLA PRVNÍ

Barbarské státy a byzantská říše

(Prof. S. V. Bachrušin a prof. J. A. Kosminskij)

1. Diplomacie v době velkého stěhování národů. Římská říše a barbaři. Cařihradský dvůr a Attila. Odovakar a Theodorich.	59—62
2. byzantská diplomacie. Diplomacie Justinianova (527—565). Vyslancecké záležitosti v byzant-	

ské říši (VI.—X. stol.)	62—67
3. Papežové a francký stát. Mezinárodní postavení papežství. Styky papežů s franckým státem. Diplomacie Karla Velikého	67—70
4. Diplomacie Arabů	70—71
5. Diplomacie kyjevské Rusi. Mezinárodní vztahy kyjevské Rusi v IX.—X. stol. Rus a Byzancie. Rus a západní Evropa. Smlouvy kyjevských knížat s Řeky	71—75

KAPITOLA DRUHÁ

Diplomacie údobí feudální roztržštěnosti

(Prof. S. V. Bachrušin a prof. J. A. Kosminskij)

1. Politická roztržštěnost na Západě. Rozpad říše Karla Velikého. Feudální roztržštěnost Evropy. Právo soukromé války	76—78
2. Diplomacie na Rusi v XII.—XV. století. Mezinárodní vztahy kyjevské Rusi v XI.—XIII. století. Smlouvy ruských měst s německými městy. Meziknížecí diplomacie na Rusi v XII.—XIII. století. Vyslanceká služba. Pravidla uzavírání smluv. Mezinárodní vztahy severovýchodní Rusi v XIII.—XV. stol. Rusko- tatarské vztahy v XIII.—XV. století. Meziknížecí smlouvy ve XIV. a XV. stol.	78—88

KAPITOLA TŘETÍ

Diplomacie v době upevnění feudální monarchie

(Prof. J. A. Kosminskij)

1. Svatá říše římská a papežství. Úloha církve ve feudální Evropě. Řehoř VII. a Jindřich IV. Křížácká tažení. Bedřich Barbarossa. Innocenc III. Bedřich II. Hohenstaufský	89—96
2. Diplomacie Francie XII.—XV. století. Vznik národních států (Francie). Styky s mongolskými chány. Filip IV. a Bonifác VIII. Stoletá válka. Ludvík XI. a jeho diplomacie	96—104
3. Italská diplomacie od XII. do XV. století. Mezinárodní styky Itálie. Organisece konsulátů. Florentští diplomati. Benátská diplomacie. Vyslanceké záležitosti v Benátkách.	104—111

ČÁST TŘETÍ

DIPLOMACIE V NOVOVĚKU (XVI.—XVIII. stol.).

Úvod	112—114
----------------	---------

KAPITOLA PRVNÍ

Všeobecná charakteristika diplomacie a diplomatických orgánů v XVI.—XVIII. století

(Prof. S. D. Skazkin)

Politická mapa Evropy v XVI. století. „Státní zájem“ jako zásada politiky. Orgány zahraniční politiky a diplomacie v XVI.—XVIII. století. Diplomatická služba v této době. Vznik vědy o mezinárodním právu. Život a mravy diplomatů XVI.—XVIII. století. Typy diplomatů. Údobí dějin diplomacie v XVI.—XVIII. století a hlavní směry zahraniční politiky a diplomacie evropských států 115—125

KAPITOLA DRUHÁ

Diplomacie v XVI. století

(Prof. S. V. Bachrušin a prof. S. D. Skazkin)

1. Diplomacie ve Španělsku, Francii a Anglii v XVI. století. Údobí španělského rozmachu v Evropě. Španělsko za Karla V. a Filipa II. Francie v XVI. století. Anglická diplomacie v XVI. století 125—132
2. Diplomacie moskevského státu v XVI. století. Diplomacie moskevského velkoknížetství za Ivana III. Diplomacie Ivana IV. 132—137

KAPITOLA TŘETÍ

Diplomacie v XVII. století

(Prof. S. V. Bachrušin a prof. S. D. Skazkin)

1. Údobí francouzské nadvlády v Evropě v XVII. století. Diplomacie Jindřicha IV. Diplomacie Richelieuova. Třicetiletá válka a vestfálský mír. Diplomacie Ludvíka XIV. Války Ludvíka XIV. Nijmegenský mír. Franko-holandské soupeření. Vilém III. Oranžský. Oxenstjerna 138—146
2. Diplomacie anglické buržoasní revoluce (1640—1660). Diplomacie „Dlouhého parlamentu“. Diplomacie Cromwellova. . . 146—153
3. Mezinárodní postavení moskevského státu v XVII. století. Mezinárodní postavení a diplomacie moskevského státu na začátku XVII. století. Hlavní směry zahraniční politiky moskevského státu v XVII. století. Diplomatické instituce moskevského státu. Ruší diplomati v XVII. století. „Vyslancecký obřad.“ Nové zjevy v diplomacii moskevského státu v XVII. století 153—170

KAPITOLA ČTVRTÁ

Diplomacie evropských států v XVIII. století

(Prof. S. V. Bachrušin a prof. S. D. Skazkin)

1. Válka o španělské dědictví a začátek úpadku mezinárodního významu Francie.

Utrechtský mír. Francouzská diplomacie za Ludvíka XV. Válka o polské dědictví. „Královské tajemství“	171—175
2. Zahraniční politika Anglie v XVIII. století. Pitt starší. Politika Anglie v Indii	176—177
3. Německo v XVIII. století. Rakousko-pruské soupeření. Válka o rakouské dědictví. Bedřich II. jako diplomat. Sedmiletá válka a diplomacie Bedřicha II	177—182
4. Diplomacie Ruské říše v XVIII. století. Zahraniční politika Petra I. Diplomatické instituce a metody diplomatické činnosti za Petra I. Petr I. jako diplomat. Zahraniční politika Ruska od roku 1726—1755. Sedmiletá válka. Ruská diplomacie v boji se západoevropskou diplomacií (1726—1762). Diplomacie Kateřiny II. Diplomatické metody Kateřiny II. Diplomatická zřízení v Rusku od roku 1726 do roku 1796	182—201

ČÁST ČTVRTÁ

DIPLOMACIE V NOVOVĚKU (1789—1871)

Úvod	202—206
----------------	---------

KAPITOLA PRVNÍ

Diplomacie mladé americké republiky (1775—1794)

(Prof. A. V. Jefimov)

1. Boj amerických kolonií za nezávislost. Výbor pro tajnou korespondenci (1775—1777). Misse Silase Deana. Benjamin Franklin. Pomoc francouzské vlády americkým koloniím. Uzavření spojenecké a obchodní smlouvy mezi Francií a Spojenými státy (6. února 1778). Pokusy kongresu o navázání diplomatických styků s evropskými státy. Vstup Francie a Španělska do války proti Anglii (1778—1779). Ozbrojená neutralita roku 1780. Vyjednávání o mír	207—214
2. Poměr mezi Spojenými státy a Francií za francouzské revoluce. Činnost francouzského vyslance Geneta v Americe (1793—1794) . .	214—215
3. Vzájemný poměr Anglie a Spojených států po válce za nezávislost. Anglo-americká smlouva roku 1794	215—217

KAPITOLA DRUHÁ

Evropská diplomacie v době francouzské buržoasní revoluce (1789—1794)

(A. L. Naročnickij)

1. Buržoasie a diplomacie francouzské monarchie v předvečer revoluce. Buržoasie a diplomacie absolutních monarchií XVI.—XVIII. století. Krise diplomacie francouzského absolutismu před rokem 1789.

	Kritika diplomacie absolutních monarchií XVIII. stol. buržoasními ideology	218—221
2.	Francouzská revoluce a evropská diplomacie v období Ústavodárného a Zákonodárného shromáždění. Francouzská diplomacie v období Národního ústavodárného shromáždění. Evropská diplomacie v letech 1789—1792. Ujednání v Reichenbachu 27. července 1790. Východní krise r. 1791. Pittův nezdár a úspěch Kateřiny II. Nezdařený útěk králův a vytvoření protirevoluční koalice. Myšlenka evropského kongresu pro zásah do francouzských záležitostí (1791). Rusko-švédské plány a francouzští emigranti. Rakousko-pruský spolek proti Francii (7. února 1792). Francouzská diplomacie za Zákonodárného shromáždění (od podzimu 1791 do 10. srpna 1792)	221—232
3.	Francouzská diplomacie a evropské mocnosti od svržení monarchie ve Francii do nastolení jakobínské diktatury. Diplomacie girondistů v období Konventu od září 1792 do dubna 1793. William Pitt a rozšíření protirevoluční koalice. Plány na rozdělení a oloupení Francie. Druhé dělení Polska roku 1793. Porážka Francie a Dantonova diplomacie	232—236
4.	Diplomacie jakobínské diktatury. Dantonisté a diplomacie v době jakobínské diktatury. Vyzvědačská a záškodnická agentura koalice ve Francii. Hébertisté, Cloots a diplomacie. Robespierre a diplomacie Výboru pro obecné blaho od podzimu 1793 do převratu 9. thermidoru (27. července) 1794. Organizace jakobínské diplomacie	236—242

KAPITOLA TŘETÍ

Diplomacie v době thermidorské reakce a Direktorია (1794—1799)

(A. L. Naročnickij)

1.	Údobí thermidorské reakce (1794—1795). Vojenská převaha Francie v Evropě a diplomacie thermidorské reakce. Definitivní rozdělení Polska roku 1795. Anglo-rusko-rakouský spolek z roku 1795	243—245
2.	Diplomacie v době Direktorია (1795—1799). Zahraniční politika Direktorია. Obnovení ministerstva zahraničních věcí. Diplomacie generálů. Talleyrand a Bonaparte. Druhá koalice a převrat 18. brumairu	245—249

KAPITOLA ČTVRTÁ

Evropské diplomatické styky za Napoleona (1799—1814)

(Člen Akademie věd SSSR J. V. Tarle)

1.	Napoleonova diplomacie před tylžským mírem (1799—1807). Napoleon jako diplomat. Dvě období Napoleonovy diplomatické činnosti. Napoleonův poměr k Rakousku, Anglii a Rusku. Amienský mír (27. března 1802). Pitt organizuje novou koalici. Obrat v poměru mezi Napoleonem a Alexandrem. Stanovisko Pruska. Diplomatická	
----	---	--

- příprava války s Pruskem. Rozdrcení Pruska (14. října 1806). Vyhlášení kontinentální blokády (21. listopadu 1806) 250—255
2. Od tylžského míru k zhroutilí Napoleonovy říše (1807—1814). Sblížení Alexandra s Napoleonem. Schůzka v Tylži (25. června 1807). Vzrůst odporu proti Napoleonovi v evropských zemích. Schůzka v Erfurtu (27. září až 14. října 1808). Zrání srážky s Ruskem. Názory Kutuzova a Alexandra I. na úlohu Ruska v Evropě. Rozdělení diplomatických sil za války 1813—1814. Pokusy o dohodu s Napoleonem. Chaumontská smlouva (1. března 1814) 256—262

KAPITOLA PÁTÁ

Vídeňský kongres (říjen 1814 — červenec 1815)

(Člen akademie věd SSSR J. V. Tarle)

- Alexandrův poměr k hlavním účastníkům kongresu. Vystoupení Talleyrandovo. Zásada legitimismu. Polsko-saská otázka. Tajná dohoda Rakouska, Francie a Anglie proti Rusku a Prusku (3. ledna roku 1815). Organizace Německého spolku (1815). „Sto dní“ (20. března až 28. července 1815). Výsledky vídeňského kongresu 263—268

KAPITOLA ŠESTÁ

Od vytvoření Svaté aliance k červencové revoluci (1815—1830)

(Prof. A. V. Jefimov a člen Akademie věd SSSR J. V. Tarle)

1. Svatá aliance v letech 1815—1822.
Svatá aliance. Vnitřní rozpory ve Svaté alianci. Kongres v Opavě (1820) a v Lublani (1821) 269—272
2. Obrat v zahraniční politice Anglie a začátek rozpadu Svaté aliance.
Canning. Obrat v zahraniční politice Anglie roku 1822. Veronský kongres (1822). Anglická politika vůči jihoamerickým státům. Postoj Spojených států v jihoamerické otázce a Monroeova doktrina. Veronský kongres odmítá intervenci v Jižní Americe. Řecká otázka . . . 272—278
3. Sblížení Mikuláše I. s Anglií a Francií a další rozpad Svaté aliance.
Mikuláš I. jako diplomat. Mikulášovo sblížení s Francií a Anglií. Wellingtonova misse v Petrohradě. Vytvoření koalice tří mocností proti Turecku 278—282
4. Rusko-turecká válka.
Rusko-turecká válka roku 1828—1829. Drinopolský mír 14. (2.) září 1829 282—284

KAPITOLA SEDMÁ

Od červencové revoluce ve Francii k revolučním převratům v Evropě roku 1848 (1830—1848)

(Člen Akademie věd SSSR J. V. Tarle)

1. Poměr Mikuláše I. k červencové revoluci 285—286
2. Postoj velmocí v otázce polského povstání.

Polské povstání roku 1830—1831. Poměr anglické a francouzské vlády k polskému povstání. Pokus Anglie a Francie o diplomatický zásah do polské otázky	287—289
3. Belgická revoluce a velmoci	289—290
4. Hunkjar-iskeleská smlouva mezi Ruskem a Tureckem. Rozpory mezi velmocemi ve východní otázce. Turecko-egyptský spor a postoj velmocí (1832—1833). Hunkjar-iskeleská smlouva (8. července 1833). Palmerston. Přistření anglo-ruských rozporů po hunkjar-iskeleské smlouvě. Sjezd panovníků v Mnichově Hradišti (1833). Dva směry v Anglii v postoji k východní otázce. Pokus o obnovení Svaté aliance v červenci roku 1840	290—296
5. Pokus Mikuláše I. dohodnout se s Anglií o rozdělení Turecka	296—298

KAPITOLA OSMÁ

Od revoluce roku 1848 do začátku krymské války (1848—1853)

(Člen Akademie věd SSSR J. V. Tarle)

1. Potlačení uherského povstání Mikulášem I. roku 1849 a zásah Ruska do rakousko-pruských vztahů (rok 1850). Poměr Mikuláše I. k revoluci roku 1848. Potlačení uherského povstání. Zásah Mikuláše I. do rakousko-pruských vztahů. „Olomoucké ponížení“ Pruska (29. listopadu 1850)	299—301
2. Přistření anglo-ruských vztahů v letech 1848—1849. Ruská nota Turecku o emigrantech	301—302
3. Ludvík Napoleon a velmoci. Napoleon III. jako diplomat. Poměr Mikuláše I. k Napoleonovi III.	303—304
4. Mezinárodní situace před krymskou válkou. Vyjednávání Mikuláše I. s Anglií o rozdělení Turecka. Rusko-francouzské třenice v Turecku	304—307

KAPITOLA DEVÁTÁ

Diplomacie za krymské války a pařížský kongres (1853—1856)

(Člen Akademie věd SSSR J. V. Tarle)

1. Rusko-turecký spor roku 1853 a stanovisko velmocí. Misse knížete A. S. Menšikova v Turecku. Protiakce anglického vyslance v Cařihradě. Obsazení dunajských knížetství ruskými vojsky. Postoj Francie k rusko-tureckému sporu. Postoj Rakouska k rusko-tureckému sporu. Postoj Pruska k rusko-tureckému sporu. „Vídeňská nota“. Vyhlášení války Turecka Rusku	308—312
2. Vstup Anglie a Francie do války s Ruskem. Vstup Anglie a Francie do války	312—314
3. Diplomatická činnost velmocí za krymské války. Palmerstonův plán na oslabení a rozdělení Ruska. Misse A. F. Orlova ve Vídni. Postoj Pruska za krymské války. „Čtyři body“ Napoleona III. (18. července 1854). Postoj Švédska. Připojení Sardinského krá-	

- lovství ke spojencům (26. ledna 1855) 314—320
4. Pařížský kongres roku 1856.
Tajné jednání Napoleona III. s Alexandrem II. o míru. Rakouské ultimatum Rusku. Stanovisko Francie na pařížském kongresu. Stanovisko Anglie na kongresu. Mírové podmínky 320—324

KAPITOLA DESÁTÁ

Občanská válka v Severní Americe v letech 1861—1865

(Prof. A. V. Jefimov)

- Dvě sociální soustavy v Severní Americe. Začátek války. Intervence Anglie, Francie a Španělska v Mexiku. Incident s „Trentem“ (1861). Vystoupení anglických dělníků proti podporování Jihu. Stanovisko Francie. Zrušení otroctví (1863). Stanovisko Ruska. Zásady americké diplomacie 325—331

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Napoleon III. a Evropa od pařížského míru do počátku Bismarckovy vlády v Prusku (1856—1862)

(Člen Akademie věd SSSR J. V. Tarle)

1. Zahraniční politika Napoleona III. v Evropě.
A. M. Gorčakov jako diplomat. Sblížení Napoleona III. s Alexandrem II. Zhoršení anglo-francouzských styků. Stanovisko států Německého spolku k Rakousku. Dohoda mezi Napoleonem III. a Cavourem v Plombières (20. července 1858). Válka Francie a Itálie s Rakouskem (r. 1859). Dvojitá úloha Ruska v sjednocení Itálie 332—337
2. Koloniální války Napoleona III.
Válka v Indočíně (1858—1862). Neúspěšný pokus Napoleona III. upevnit se v Syrii. Anglo-francouzská expedice do Číny (1860). Mexické dobrodružství Napoleona III. (1862—1864) 337—340
3. Bismarck jako diplomat 340—341
4. Diplomatická činnost velmocí v souvislosti s polským povstáním roku 1863.
Stanovisko Pruska k polskému povstání (1863). Vystoupení Francie, Rakouska a Anglie v otázce polského povstání roku 1863. Anglie odmítá zasahovat do polských záležitostí 342—345

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Bismarckova diplomacie za války s Dánskem a Rakouskem (1864—1866)

(Člen Akademie věd SSSR J. V. Tarle)

1. Prusko-dánský spor pro Šlesvicko-Holštýnsko.
Otázka vlády nad Šlesvickem-Holštýnskem po smrti Bedřicha VII. Stanovisko Ruska. Stanovisko Anglie, Francie a Rakouska. Dohoda mezi Rakouskem a Pruskem. Stanovisko velmocí k prusko-dánskému

- sporu. Podmínky míru s Dánskem 346—350
2. Prusko-rakouská válka.
 Spor mezi Pruskem a Rakouskem pro Šlesvicko-Holštýnsko. Gastýnská smlouva (14. srpna 1865). Neshody mezi Alexandrem II. a Gorčakovem v otázce sjednocení Německa. Vztah Napoleona III. k Prusku před prusko-rakouskou válkou. Schůzka Bismarcka s Napoleonem III. v Biarritz (září 1865). Příprava Pruska k válce. Zásah Napoleona III. do diplomatických jednání Bismarckových. Druhý Bismarckův zájezd do Biarritz. Prusko-rakouská válka. Mikulovské příměří (26. července 1866) 350—356

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

Diplomatická příprava prusko-francouzské války (1867—1870)

(Člen Akademie věd SSSR J. V. Tarle)

Úloha Pruska v Severoněmeckém spolku po pražském míru. Poměr Anglie k Prusku. Vztahy mezi Ruskem a Pruskem. Vztahy mezi Francií a Pruskem. Francouzské požadavky vůči Prusku o kompensaci za neutralitu. Memorandum Drouyn de Lhuys. Jednání Benedettiho s Bismarckem. Nespokojenost Anglie s francouzskými požadavky. Vyhlídky na budoucí prusko-francouzskou válku. Lucemburská otázka. Postoj Ruska. Konference mocností v Londýně v květnu roku 1867. Neúspěch mexického dobrodružství Napoleona III. (1867). Diplomatická situace v předvečer prusko-francouzské války. Vnější a vnitřní postavení Francie v předvečer prusko-francouzské války. Kandidatura Leopolda Hohenzollera na španělský trůn. Jednání Benedettiho s Vilémem v Emži. Porada u Napoleona III. 12. července 1870. Požadavky Napoleona III. vůči Vilémovi I. Bismarckova „emžská depeše“. Nespokojenost Alexandra II. s chováním Napoleona III. 357—367

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

Prusko-francouzská válka a frankfurtský mír (1870—1871)

(Prof. V. M. Chvostov)

Postoj Ruska, Rakouska-Uherska a Itálie za prusko-francouzské války. Zrušení neutralisace Černého moře. Uzavření předběžné mírové smlouvy ve Versailles. Pařížská Komuna a mezinárodní diplomacie. Frankfurtský mír (10. května 1871) 368—375

Bibliografie

Rejstřík jmenný